กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

คู่มือการลด คัดแยก และ ใช้ประโยชน์ ขยะมูลฝอย

สำหรับเยาวชน

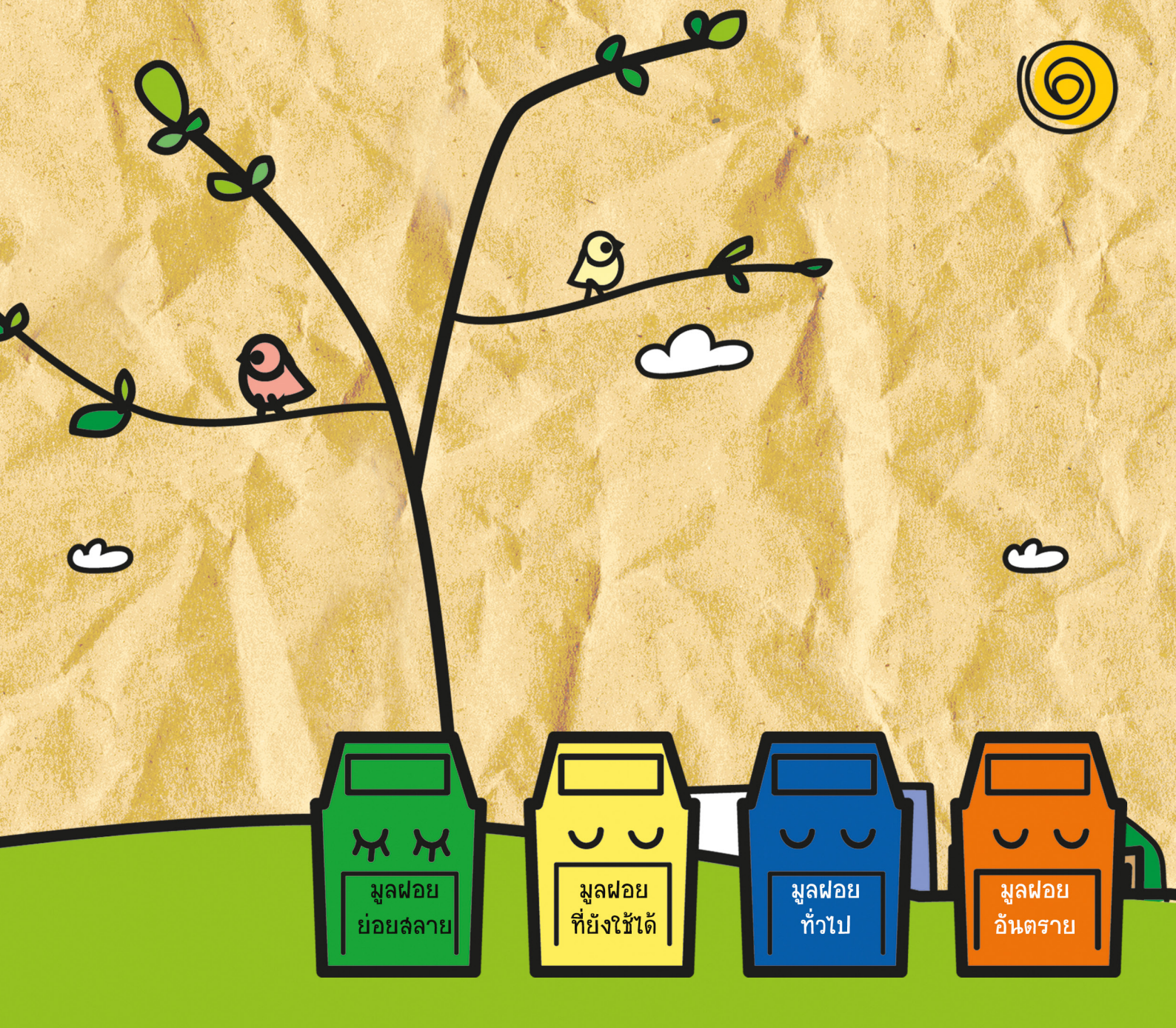

REDUCE
REUSE
RECYCLE

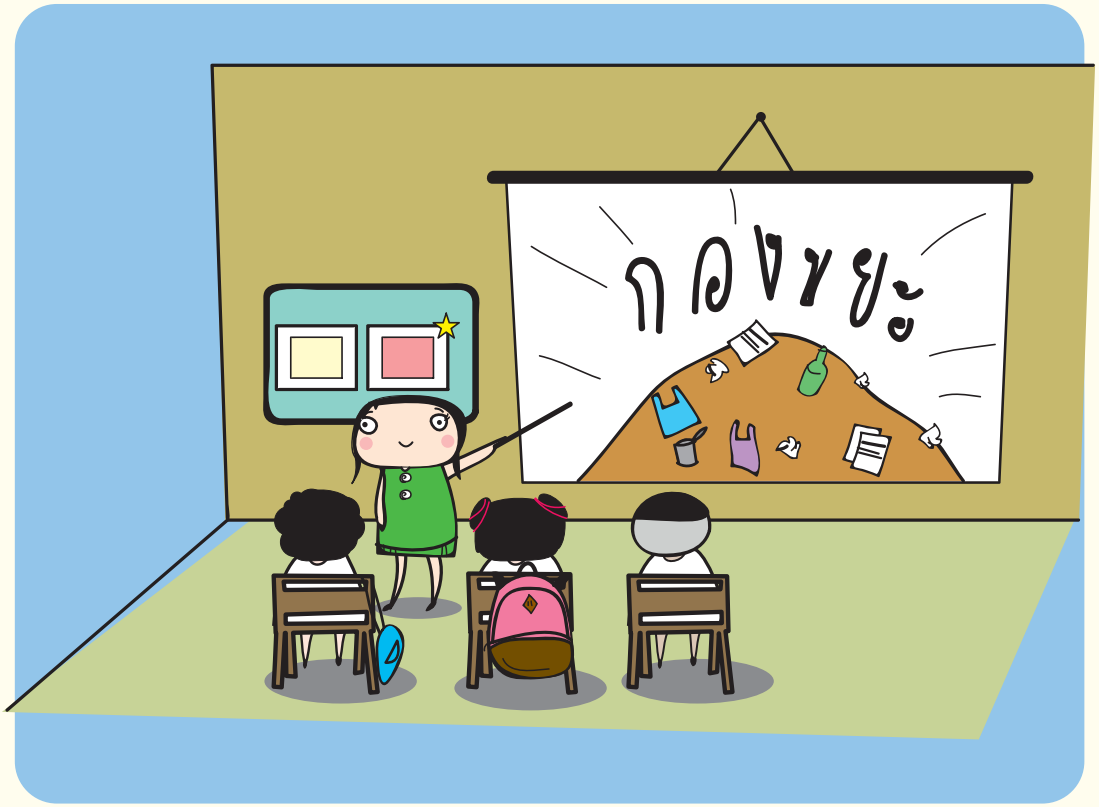

ทุกคนทราบหรือไม่ ประเทศไทยมีขยะเกิดขึ้นวันละหลายหมื่นตัน และมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หากเราไม่ช่วยกันลดปริมาณขยะคนละนิดคนละหน่อย โดยเริ่มจากตัวของเราเอง สักวันหนึ่งประเทศไทยคงกลายเป็นกองขยะกองโต พวกเราคงไม่ต้องการให้บ้านของเรากลายเป็นกองขยะใช่หรือไม่ ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน**ลดและคัดแยก**ขยะที่เกิดขึ้นในบ้านแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์ หรือสร้างรายได้จากขยะเหล่านั้น และขยะก็จะไม่เป็นขยะอีกต่อไป

รู้จักขยะมากน้อยแค่ไหน!

"ขยะ" ถือเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สุดที่เราหลงลืมและคิดว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่หน่วยงานราชการต้องเป็นผู้รับผิดชอบเท่านั้น แต่จริงๆ แล้วตัวเราเองก็สามารถจัดการกับมันได้โดยง่าย แต่ก่อนอื่นเราควรทราบถึงความหมายของคำว่า "ขยะ" กันก่อน !!!

ขยะหรือมูลฝอย คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน

โดยทั่วไปแล้วขยะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ขยะอินทรีย์ หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

2. ขยะรีไซเคิล หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ กระป๋องเครื่องดื่ม เศษพลาสติก เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT เป็นต้น

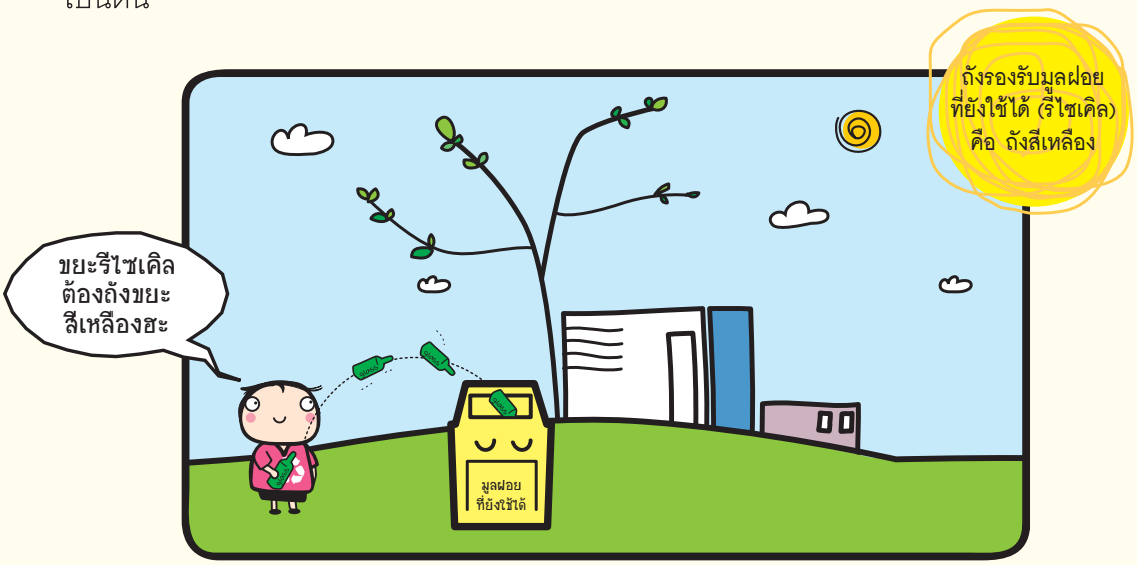

3. ขยะทั่วไป หรือ มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร ฟอล์ยเปื้อนอาหาร ซองหรือถุงพลาสติกสำหรับบรรจุเครื่องอุปโภคด้วยวิธีรีดความร้อน เป็นต้น

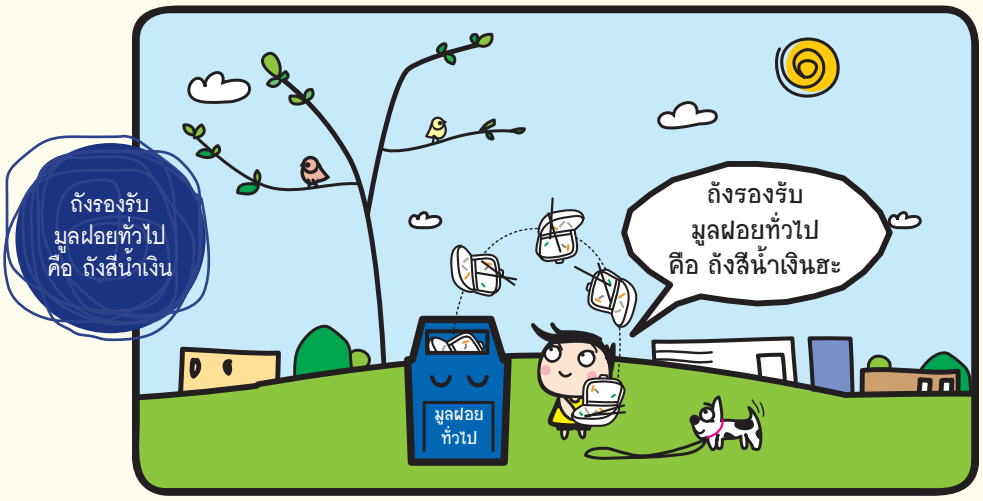

4. ขยะอันตราย หรือมูลฝอยอันตราย คือ มูลฝอยที่ปนเปื้อน หรือมีองค์ประกอบของวัตถุดังต่อไปนี้

1. วัตถุระเบิดได้
2. วัตถุไวไฟ
3. วัตถุออกไซด์และวัตถุเปอร์ออกไซด์
4. วัตถุมีพิษ
5. วัตถุที่ทำให้เกิดโรค
6. วัตถุกัมมันตรังสี
7. วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
8. วัตถุกัดกร่อน
9. วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง
10. วัตถุอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรืออาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์ เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะที่ใช้บรรจุสารกำจัดแมลง หรือวัชพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

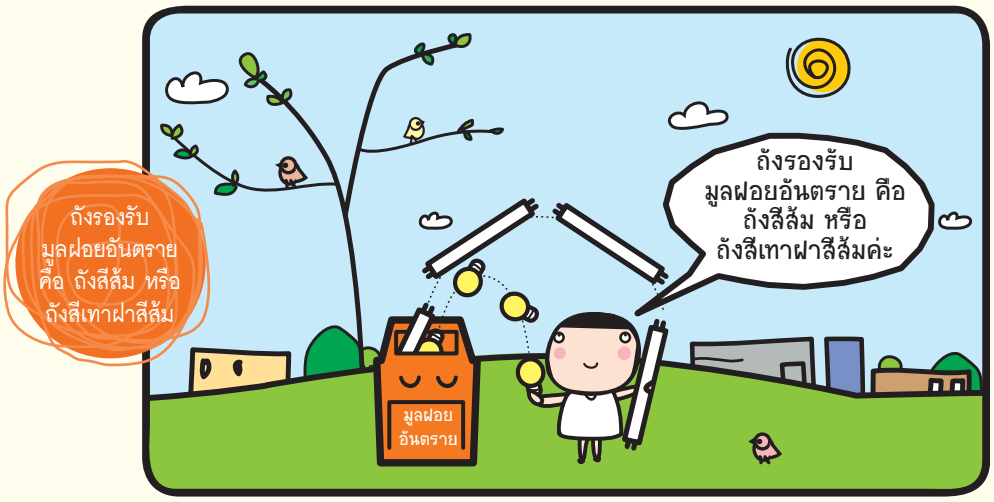

ขยะ... เป็นสิ่งมีค่า

ท่านทราบหรือไม่ว่าขยะก่อให้เกิดรายได้ เปลี่ยนจากขยะไร้ค่ามาเป็นเงิน ปัจจุบันได้กลายเป็นอาชีพหนึ่ง คือ ซาเล้งรับซื้อของเก่า ซึ่งรับซื้อของเก่าตามบ้าน หรือเก็บตามถังขยะ เพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า แล้วส่งตามโรงงานเพื่อนำไปแปรรูปกลับมาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ แต่ราคาที่ซื้อขายกันนั้นจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด ทั้งนี้ วิธีการแยกประเภทวัสดุรีไซเคิลเพื่อขายให้ได้ราคาดี ทำได้ง่ายๆ ดังนี้

ประเภท	ประเภทที่ขายได้	วิธีเก็บ	ราคาต่อกิโลกรัม (บาท)*
กระดาษ	- กระดาษหนังสือพิมพ์ - กระดาษสมุด - หนังสือ, นิตยสาร - กระดาษกล่อง - กระดาษขาว-ดำ - แผ่นพับ	คัดแยกเป็นประเภทและมัดให้เรียบร้อยเวลาจำหน่าย จะได้ราคาที่ดีกว่าเนื่องจากกระดาษแต่ละประเภทมีราคารับซื้อที่แตกต่างกัน	กระดาษขาว 6-6.5 บาท, กล่องกระดาษ 4-4.5 บาท, กระดาษหนังสือพิมพ์ 4.5 บาท, เศษกระดาษ 2.3 บาท
พลาสติก	- ภาชนะพลาสติกบรรจุยาสระผม ครีมอาบน้ำ - ถุงพลาสติกเหนียว - ถังน้ำ กะละมัง - ขวดน้ำมันพืชหรือขวดน้ำดื่มชนิดใส พลาสติกสีขาวขุ่น พลาสติกใส - บรรจุภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรีไซเคิล - ขวดน้ำพลาสติกสีขาวขุ่น	ถอดฝาขวด ริน/เท ของเหลวที่บรรจุภายในออกทำความสะอาด จากนั้นทำให้แบนเพื่อประหยัดเนื้อที่ และเก็บรวบรวมแยกประเภทเป็นพลาสติกสีขาวขุ่น พลาสติกใส และพลาสติกอื่นๆ เนื่องจากพลาสติกแต่ละประเภทมีราคาแตกต่างกัน	พลาสติกขวดน้ำใส 13 บาท, พลาสติกขวดน้ำขุ่น 20 บาท, ถุงพลาสติก 3 บาท, เศษพลาสติกรวม 9 บาท
แก้ว	- ขวดหรือภาชนะแก้วสำหรับบรรจุอาหารเครื่องดื่มทุกชนิด ทั้งที่มีสีใส เขียว และน้ำตาล	ถอดฝาริน/เทของเหลวที่บรรจุภายในออกทำความสะอาด และเก็บรวบรวม	แก้ว 1 บาท, ขวดน้ำปลา 1 บาท, ขวดและกล่องเบียร์ลีโอ 7 บาท/กล่อง, ขวดและกล่องเบียร์ช้าง 8 บาท/กล่อง, ขวดและกล่องเบียร์สิงห์ 7 บาท/กล่อง, ขวดและกล่องเบียร์ Hineken 13 บาท/กล่อง
โลหะ/อโลหะ	- วัสดุหรือเศษเหล็กทุกชนิด - กระป๋องบรรจุอาหารที่ไม่เป็นสนิม - เครื่องดื่มที่เป็นอะลูมิเนียม - ทองแดง ทองเหลือง ตะกั่ว	ริน/เท ของเหลวที่บรรจุภายในออกทำความสะอาด จากนั้นทำให้แบนเพื่อประหยัดเนื้อที่และเก็บรวบรวม กรณีเศษเหล็ก ทองแดง ให้มัดรวมไว้	กระป๋องอะลูมิเนียม 50 บาท, อะลูมิเนียม 55 บาท, เศษเหล็กหนา 7 บาท, เศษเหล็กบาง 5 บาท, กระป๋องกาแฟ 1 บาท

หมายเหตุ : ราคาขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด

ทุกคนสามารถทำให้...ขยะ...ลดลงได้

เรา...ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการช่วยลดปริมาณขยะได้ โดยเริ่มที่คนในครอบครัว และชักชวนไปสู่ชุมชน หมู่บ้าน ที่ทำงาน ให้ช่วยกันลด คัดแยกขยะ เพื่อให้ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยทำได้ดังนี้

ลดการใช้ (REDUCE)

1. ลดการขนขยะเข้าในชุมชน หรือที่พักอาศัย ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติก ถุงกระดาษ กระดาษห่อของ โฟม หรือหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. ลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตราย และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เช่น ยากำจัดแมลงหรือน้ำยาทำความสะอาดต่างๆ ควรจะหันไปใช้วิธีการทางธรรมชาติจะดีกว่า อาทิ ใช้เปลือกส้มแห้งนำมาเผาไล่ยุง หรือ ใช้ผลมะนาวเพื่อดับกลิ่นภายในห้องน้ำ

3. พยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมและพลาสติกซึ่งกำจัดยาก โดยใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของ

ใช้ซ้ำ (REUSE)

1. นำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนก็ให้เก็บไว้ใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือใช้เป็นถุงใส่ขยะในชุมชนหรือที่พักอาศัย

2. นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกก็สามารถนำมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้ามาทำเปลนอน เป็นต้น

3. ใช้กระดาษทั้งสองหน้า

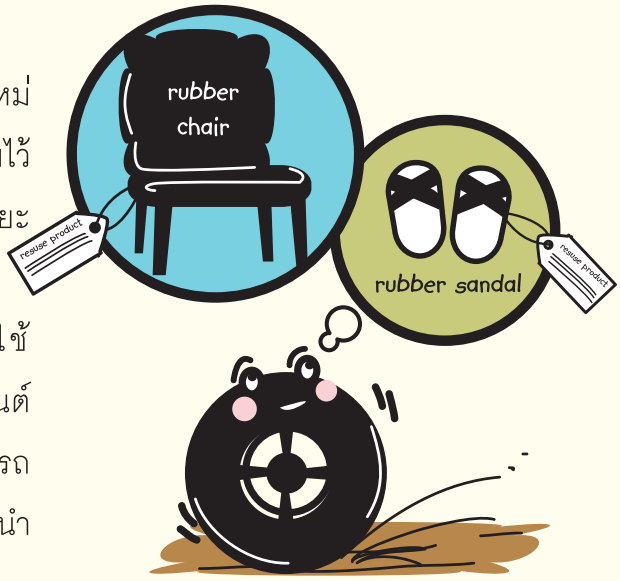

การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (RECYCLE)

เป็นการนำวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ นอกจากจะเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้ว ยังเป็นการลดการใช้พลังงานและลดมลพิษที่เกิดกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเราสามารถทำได้โดย

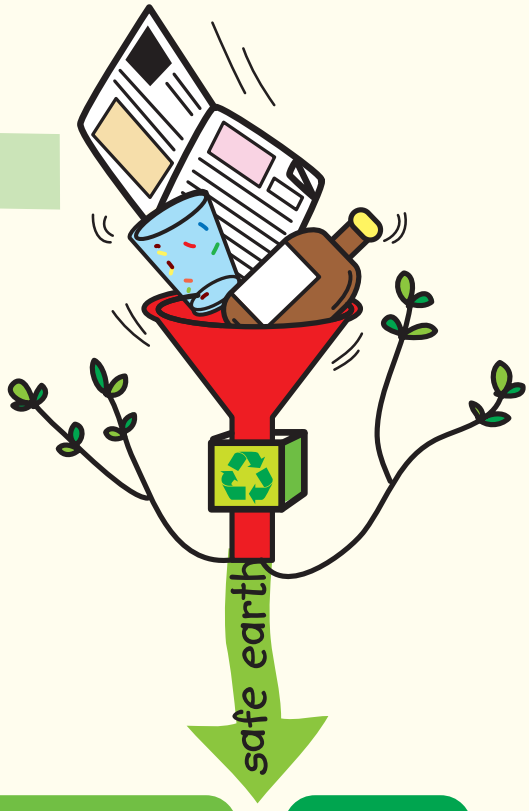

คัดแยกขยะ → **- แก้ว - กระดาษ - พลาสติก - โลหะ/อโลหะ** → **นำไปขาย/บริจาค นำเข้าธนาคารขยะ** → **นำไปแปรรูปใช้ใหม่**

กิจกรรมการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์

ก่อนที่จะนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ต้องมีการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยภายในบ้าน เพื่อเป็นการสะดวกแก่ผู้เก็บขนและสามารถนำขยะบางชนิดไปขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว รวมทั้งง่ายต่อการนำไปกำจัดอีกด้วย โดยสามารถทำได้ดังนี้

ประเภท	แยกวิธีใด	เอาไว้ทำอะไร
ขยะอินทรีย์	- คัดแยกอาหาร กิ่งไม้ ใบไม้ ออกจากขยะอื่นๆ - จัดหาภาชนะที่มีฝาปิดเพื่อแยกเศษอาหาร ผัก ผลไม้	- รวบรวมเศษอาหารไว้เลี้ยงสัตว์ - นำเศษผัก ผลไม้และเศษอาหารไปทำขยะหอม หรือน้ำหมักจุลินทรีย์ (EM) - เศษกิ่งไม้ ใบไม้ ผสมกับกากที่ได้จากการทำขยะหอมกลายเป็นปุ๋ยหมักอินทรีย์
ขยะที่ยังใช้ได้ (รีไซเคิล)	- แยกขยะรีไซเคิลที่ขายได้แต่ละประเภทให้เป็นระเบียบเพื่อสะดวกในการหยิบใช้หรือจำหน่าย	- รวบรวมมาเข้ากิจกรรมของชุมชน เช่น ธนาคารขยะแลกแต้ม ขยะแลกไข่ ธนาคารขยะผ้าป่ารีไซเคิล เป็นต้น - นำมาใช้ซ้ำโดยประยุกต์เป็นอุปกรณ์ในบ้าน เช่น ขวดน้ำพลาสติกมาตัดเพื่อปลูกต้นไม้ กระป๋องน้ำอัดลม ตัดฝาใช้เป็นแก้วน้ำ ขวดแก้ว ขวดพลาสติกมาใส่กาแฟ เครื่องปรุงต่างๆ หรือผงซักฟอก ชนิดเติมได้ ฯลฯ
ขยะอันตราย (ขยะพิษ)	- แยกขยะอันตราย ออกจากขยะอื่นๆ โดยในการคัดแยกต้องระวังไม่ให้ขยะอันตรายสารเคมีที่บรรจุอยู่สัมผัสร่างกายหรือเข้าตา	- ขยะอันตรายเหล่านี้ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ซ้ำอีก แต่ท่านสามารถช่วยป้องกันปัญหาภาวะมลพิษจากขยะได้ โดยรวบรวมนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

หลังจากเราคัดแยกขยะแล้วก็จะได้ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ โดยจะแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมใหญ่ ตามประเภทขยะ ดังนี้

1. การใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์

- การทำปุ๋ยหมัก

นำเศษอาหารสด/เศษพืชพวกขี้เลื่อย/ชานอ้อย/เศษใบไม้แห้ง/เศษหญ้าแห้ง ผสมรวมกันในอัตราส่วนขยะสดต่อเศษพืชเท่ากับ 1 : 4 และกองบนพื้นดิน การตั้งกองจะทำเป็นชั้นๆ ระหว่างเศษพืช ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมี ขนาดของกอง กว้าง 2.5 เมตร สูง 1.2 เมตร ยาว 4 เมตร กวนวันละ 3 ครั้ง/ครั้งละ 5 นาที เติมขยะเศษอาหารทุกวันเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ครบ 2 สัปดาห์ หยุดเติมอาหาร ถ่ายออกจากถังหมัก 3 ใน 4 ส่วน ทิ้งไว้ให้เป็นปุ๋ยที่สมบูรณ์อีกประมาณ 2-3 สัปดาห์ ปุ๋ยหมักชุดแรก นำไปใช้ปลูกพืช ผสมกับดินเพื่อเพิ่มอาหารพืชได้ 1 ส่วนที่เหลือเก็บไว้เป็นหัวเชื้อในการเริ่มต้นหมักต่อไป

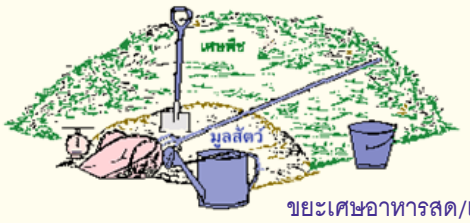

ขยะเศษอาหารสด/เศษพืชพวกขี้เลื่อย ชานอ้อย เศษใบไม้แห้ง หญ้าแห้ง

↓

การตั้งกอง

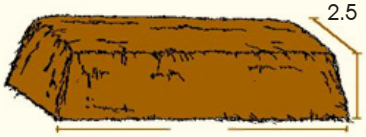

ผสมรวมกันในอัตราส่วน ขยะสด : เศษพืช เท่ากับ 1 : 4

↓

เติมขยะเศษอาหารทุกวันเป็นเวลา 2 สัปดาห์

กวนวันละ 3 ครั้ง/ครั้งละ 5 นาที

↓

*ครบ 2 สัปดาห์ หยุดเติมเศษอาหาร

↓

ถ่ายออกจากถังหมัก 3 ใน 4 ส่วน ทิ้งไว้ให้เป็นปุ๋ยที่สมบูรณ์ อีกประมาณ 2-3 สัปดาห์

↓

ปุ๋ยหมักชุดแรก นำไปใช้ปลูกพืช ผสมกับดินเพื่อเพิ่มอาหารพืชได้

1 ส่วนที่เหลือเก็บไว้เป็นหัวเชื้อ ในการเริ่มต้นหมักต่อไป

↓

ปุ๋ยหมักชุดที่ 2 ดำเนินการหมักต่อ

- **ปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตจากพืชหรือขยะเปียก**

- เศษวัสดุเหลือใช้ 0.5 ถัง
- กากน้ำตาล 1 ลิตร
- น้ำหมักจุลินทรีย์ 1 ลิตร
- น้ำสะอาด 0.5 ถัง

อุปกรณ์

- ถังพลาสติกมีฝาปิดขนาด 20-40 ลิตร
- ถุงปุ๋ย

วิธีทำ

1. เติมน้ำสะอาดลงในถังพลาสติก ประมาณครึ่งถัง

2. จากนั้นเติมกากน้ำตาล และหัวเชื้อจุลินทรีย์ ผสมให้เข้ากัน

3. นำเศษวัสดุใส่ถุงปุ๋ย ผูกปากถุง แล้วนำไปแช่ให้จม เป็นเวลา 7 วัน โดยเก็บในที่ร่ม

ประโยชน์

- ผสมน้ำ 1 : 500 ใช้ฉีดพ่นหรือรดต้นพืชช่วยเร่งการเจริญเติบโต และใช้เป็นหัวเชื้อจุลินทรีย์

2. การใช้ประโยชน์ขยะรีไซเคิล

พอจะทราบกันแล้วว่าขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หรือที่เรียกว่า **ขยะรีไซเคิล** เราสามารถนำมาทำกิจกรรมภายในชุมชนได้หลายกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนน่าอยู่และมีสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งยกตัวอย่างได้ดังนี้

ขยะแลกไข่ สิ่งของ

สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้

ผ้าป่ารีไซเคิล

ศูนย์วัสดุรีไซเคิลของชุมชน

ธนาคารขยะรีไซเคิล

ธนาคารขยะรีไซเคิล

ธนาคารขยะรีไซเคิล คือ รูปแบบหนึ่งในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยเริ่มต้นที่เยาวชนและชุมชนเป็นหลัก และใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ดำเนินการ เพื่อให้เยาวชนและชุมชนเกิดความเข้าใจในการคัดแยกขยะมูลฝอย หลักการของธนาคารขยะ คือให้นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะ และนำขยะรีไซเคิลมาฝากที่ธนาคาร โดยมีเจ้าหน้าที่ธนาคารทำการคัดแยก และชั่งน้ำหนักและคำนวณเป็นจำนวนเงินและบันทึกลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาที่ทางโรงเรียนประสานกับร้านรับซื้อของเก่าเป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้ของกิจกรรมมาจากผลต่างของราคาที่คณะทำงานของโรงเรียนกำหนดกับราคาที่สามารถขายให้กับร้านรับซื้อของเก่ารับซื้อ ซึ่งต้องมีการหักค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงาน ซึ่งรายได้สามารถใช้เป็นทุนหมุนเวียนและจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อใช้ในการศึกษา

อุปกรณ์

1. เครื่องชั่ง
2. สถานที่เก็บรวบรวมวัสดุรีไซเคิล
3. สมุดคู่ฝากและเอกสารบัญชี

ขั้นตอนการดำเนินงานธนาคารขยะ

1. การรับสมัครคณะทำงาน
2. คณะทำงานมีการประชุม
3. การจัดเตรียมสถานที่รวบรวมขยะ
4. การประชาสัมพันธ์
5. เปิดธนาคารขยะรีไซเคิล
6. การประเมินผลกิจกรรม

คณะทำงาน

- ผู้จัดการธนาคาร
  - ฝ่ายปฏิบัติ
    - เจ้าหน้าที่คัดแยก
    - เจ้าหน้าที่จดบันทึก
    - เจ้าหน้าที่คิดเงิน
    - เจ้าหน้าที่บัญชี
  - ฝ่ายควบคุมโครงการ
    - เจ้าหน้าที่ควบคุมการเงิน
    - เจ้าหน้าที่ควบคุมการซื้อ

หน้าที่ของคณะทำงาน

ผู้จัดการธนาคาร : รับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวมของธนาคารขยะ

เจ้าหน้าที่จดบันทึก : รับผิดชอบการจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิก ได้แก่ ชื่อ-สกุล เลขที่ ประเภทและปริมาณวัสดุรีไซเคิลเพื่อส่งต่อให้เจ้าหน้าที่คิดเงิน

เจ้าหน้าที่คัดแยก : รับผิดชอบการคัดแยกขยะ และชั่งน้ำหนักที่สมาชิกนำมาขาย เพื่อจัดเก็บในสถานที่เก็บ

เจ้าหน้าที่คิดเงิน : รับผิดชอบการเทียบกับราคาที่กำหนดและคิดจำนวนเงินของสินค้าที่สมาชิกนำมาฝากพร้อมรับผิดชอบการฝาก-ถอนเงินของสมาชิก

เจ้าหน้าที่บัญชี : รับผิดชอบเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น สรุปยอดเงินฝากของสมาชิก สรุปยอดรายรับ-รายจ่ายของธนาคารขยะ และบันทึกรายละเอียดและยอดคงเหลือของสินค้าตามประเภท ปริมาณ ราคา โดยต้องทำการบันทึกทุกวันที่เปิดทำการ

เจ้าหน้าที่ควบคุมการเงิน : รับผิดชอบควบคุมการเงินของธนาคารขยะ รายรับรายจ่าย การเบิกจ่ายเงินเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรม การเบิกจ่ายเงินของสมาชิกธนาคารขยะให้สามารถตรวจสอบได้

เจ้าหน้าที่ควบคุมการซื้อขาย : รับผิดชอบข้อมูลการซื้อ-ขาย ราคาสินค้าในท้องตลาด การปรับเปลี่ยนราคา การนำสินค้าไปขาย ประสานร้านรับซื้อของเก่า

ครูที่ปรึกษากิจกรรม : รับผิดชอบการดำเนินงานของธนาคารขยะ การประสานร้านรับซื้อของเก่า และดูแลเกี่ยวกับการเงินของโครงการ พร้อมทั้งดูเอกสารการเบิกจ่ายเงินสามารถตรวจสอบได้

* ข้อมูลธนาคารขยะเพิ่มเติมติดต่อได้ที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม :
โทร.0-2278-8444 หรือ E-mail: callcenter@deqp.go.th, www.deqp.go.th

สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้

เป็นกิจกรรมที่นำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว มาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ต้องทิ้งเป็นขยะไปเปล่าๆ เช่น นำมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ มู่ลี่ กล่องใส่กระดาษ ทิชชู่ หมวก กระเป๋า โต๊ะ เก้าอี้ กรอบรูป เป็นต้น สามารถนำไปขายสร้างรายได้ หรือใช้ในครัวเรือนก็ได้

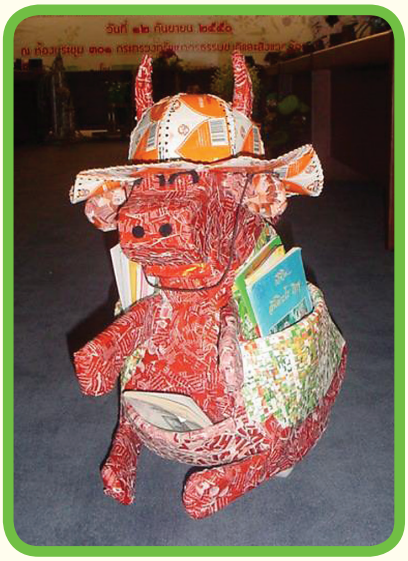

(ภาพประกอบจากกิจกรรมประกวดสิ่งประดิษฐ์จากเศษวัสดุ โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

ขยะแลกไข่/สิ่งของ

เป็นกิจกรรมที่ใช้ไข่และสิ่งของที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ผงซักฟอก สบู่ แชมพู ปลากระป๋อง เป็นต้น เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนกับวัสดุรีไซเคิลที่ชาวบ้านนำมาแลกตามราคาของไข่ในท้องตลาด มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็น ตาชั่ง เครื่องกระจายเสียง และไข่

2. ตั้งคณะทำงาน

3. กำหนดวันและเวลาที่จะจัดกิจกรรม

4. สอบถามราคาวัสดุรีไซเคิลกับร้านรับซื้อของเก่า

5. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนโดยใช้หอกระจายข่าว

6. เปิดทำกิจกรรม

- นำขยะรีไซเคิลมาชั่งน้ำหนัก
- คิดราคา
- เทียบกับราคาไข่/สิ่งของ
- รวบรวมขายให้ร้านรับซื้อของเก่า

ผ้าป่ารีไซเคิล

เป็นกิจกรรมที่นำวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยที่ผูกพันกับพิธีกรรมทางศาสนามาเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย และสร้างความสามัคคีภายในชุมชน โดยเชิญชวนให้ชุมชนคัดแยกและรวบรวมวัสดุรีไซเคิล นำมาเป็นปัจจัยในการทอดผ้าป่าแทนการใช้เงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นประสานให้ร้านรับซื้อของเก่าคิดมูลค่าเป็นจำนวนเงินเพื่อถวายให้วัด นอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยแล้วยังเป็นการทำบุญกุศลได้อีกทางหนึ่ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการผ้าป่า

↓

2. กำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่จะจัดกิจกรรมพร้อมพิมพ์ใบฎีกา

↓

3. ประสานกับวัดและร้านรับซื้อของเก่า

↓

4. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนโดยใช้หอกระจายข่าวหรือเรียกประชุมชี้แจงกับสมาชิก

↓

5. สรุปผลการดำเนินการให้สมาชิกได้รับทราบ

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. คู่มือการใช้งานถังหมักปุ๋ยอินทรีย์. กรุงเทพฯ, 2546.

_____. แนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย กรุงเทพฯ, 2548.

_____. แนวทางการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยในชุมชน กรุงเทพฯ, 2547.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. คู่มือการคัดแยกขยะรีไซเคิล. กรุงเทพฯ, 2548.

เทศบาลนครราชสีมา. คู่มือการจัดการขยะ. นครราชสีมา, 2548.

http://www.tipmse.or.th/th/knowledge/db03.aspx

http://www.deqp.go.th/

คณะผู้จัดทำ

คู่มือการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยสำหรับเยาวชน

ที่ปรึกษา

นายอรรถพล เจริญชันษา	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางกัญชลี นาวิกภูมิ	ผู้อำนวยการกองจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ผู้เรียบเรียง

นางสุนันทา พลทวงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

คณะทำงาน

นางสาววานิช สาวาโย	ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
นางสาววาสนา แจ้งประจักษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นายบัญชาการ วินัยพานิช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวสิริรัตน์ ขำวารี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวจีรวรรณ แก้วม้า	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นายสารินทร์ สำราญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นางสาวบงกชชนก แย้มศิริ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
นางสาวเบญจวรรณ บัวนุ่ม	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

จัดทำโดย :

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2298 2492-99 โทรสาร. 0 2298 5398

GO GREEN!

SAVE THE EARTH!

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

จัดทำโดย
ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2298 2492-99 โทรสาร. 0 2298 5398

www.pcd.go.th

เอกสารฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม